

ir. B.K. (Berend) Potjer

Contact

070 – 441 62 60
bk.potjer@pzh.nl

Provinciehuis

Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
<http://www.zuid-holland.nl>

Datum

9 januari 2025

Ons kenmerk

PZH-2025-867062755

Uw kenmerk

-

Bijlagen

2

Provinciale Staten

Onderwerp

Bespreking van de wolf in commissie Landelijk gebied

Geachte Statenleden,

Op 22 januari 2025 staat het onderwerp wolf ter bespreking geagendeerd voor de commissievergadering landelijk gebied. Ter voorbereiding van de bespreking van dit onderwerp informeer ik u met deze brief over dit onderwerp. Tevens zal ik met deze brief ingaan op technisch vragen die door de Staten zijn gesteld over de wolf.

(Nog) geen wolf in Zuid-Holland

Tot op heden zijn er nog geen bevestigde waarnemingen gedaan van wolven in onze provincie. Er is hier dus nog geen sprake van een zwervende of een gevestigde wolf en er zijn ook geen schademeldingen bekend van wolven. Door Wageningen University Research is een habitatgeschiktheid analyse¹ uitgevoerd om een inschatting te maken waar de wolven zich in Nederland zouden kunnen vestigen. Hierbij is onderzocht waar in Nederland het vanuit de ecologie denkbaar is dat de wolf zich kan vestigen. Daaruit blijkt dat dit niet ondenkbaar is dat de wolf zich zou kunnen vestigen in bepaalde regio's in onze provincie, zoals de Biesbosch, de duingebieden op Goeree Overflakkee of een gebied als de Alblasserwaard.

Soortenbeleid

In het provinciaal soortenbeleid is toegelicht dat het grootste deel van de provincie een kunstmatig (cultuur)landschap is, waar niet alle natuurlijke processen doorgang kunnen vinden. Om balans in de biodiversiteit te behouden moet er kunstmatig worden ingegrepen. Dit geldt voor het behouden van soorten en voor het beheren van soorten. Om conflicten tussen de aanwezigheid van soorten en andere maatschappelijke belangen te voorkomen dan wel te beperken én om draagvlak te behouden voor natuur, grijpt de provincie bij bepaalde situaties in volgens het provinciaal soortenbeleid. Het provinciale beleid gaat op dit moment niet specifiek in op de wolf. We volgen de landelijke lijn vanuit het interprovinciale wolvenplan om schade en risico's te beperken indien deze zich voor doen binnen de provincie.

¹ Habitatgeschiktheid voor de wolf in Nederland: een modelanalyse <https://edepot.wur.nl/654770>

Landelijke Aanpak Wolven

Op 17 december 2024 heeft Staatssecretaris Rummenie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur het Landelijke Aanpak Wolven naar de Tweede Kamer gezonden. De [Landelijke Aanpak Wolven](#) (voorheen 'Landelijke Uitvoeringsagenda Wolf') heeft tot doel om wolvenaanvallen op mensen, huisdieren en vee te voorkomen en om in die gevallen dat desondanks toch aanvallen plaatsvinden, effectief te kunnen optreden.

Interprovinciale wolvenplan 2023

Door de Bestuurlijke Adviescommissie Vitaal Platteland is op 13 april 2023 [het interprovinciale wolvenplan](#) en de daaraan gekoppelde interventierichtlijnen vastgesteld. Dit plan beschrijft de uitgangspunten voor beleid die kunnen worden vastgelegd in bijvoorbeeld provinciale verordeningen of beleidsregels. Provincies hebben daarbij de mogelijkheid om zelfstandig hun beleid (verder) vorm te geven. De provincies Gelderland² en Drenthe³ hebben hun provinciale wolvenbeleid nader beschreven.

Op dit moment wordt het interprovinciale wolvenplan van 2023 geactualiseerd. De verwachting is dat dit plan in de eerste helft van 2025 wordt vastgesteld. Gezien het geactualiseerde wolvenplan voor de bespreking in de commissievergadering van 22 januari 2025 nog niet is vastgesteld, wordt aanbevolen de richtlijn uit 2023 te betrekken bij de bespreking. Aangezien er in de provincie Zuid-Holland (nog) geen bevestigde waarnemingen gedaan zijn van de wolf zijn wij in het wolvendossier meer volgend en bouwen wij op het interprovinciale wolvenplan en de kennis en ervaringen van de provincies die reeds te maken hebben met de wolf.

Na vaststelling van het geactualiseerde interprovinciale wolvenplan, komen Gedeputeerde Staten (GS) met een voorstel over of en hoe dit in ons beleid kan worden opgenomen. Hierbij zullen GS de input van de commissievergadering op 22 januari betrekken.

Hoogachtend,

ir. B.K. (Berend) Potjer

Bijlage

1. Beantwoording vragen die in de commissievergadering Landelijk Gebied d.d. 23 oktober 2024 zijn benoemd.
2. [Het interprovinciale wolvenplan 2023 is als hyperlink bijgevoegd](#)

² https://media.gelderland.nl/Grenzen_aan_de_wolf_Gelders_wolvenbeleid_2024_ae42626af7.pdf

³ <https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/natuur/natuurbeleid-regels/wolf-drenthe/>

Bijlage 1 - Beantwoording vragen die in de commissievergadering Landelijk Gebied d.d. 23 oktober 2024 zijn benoemd.

Een beschrijving van de door GS gehanteerde aanpak bij de komst van wolf in Zuid-Holland

Op dit moment is de gehanteerde aanpak dat, indien zich een probleemsituatie voordoet, wij net als de andere provincies handelen op basis van de interventierichtlijnen. Conform het huidige wolvenplan zoals vastgesteld door de Bestuurlijke Adviescommissie Vitaal Platteland op 13 april 2023 (<https://www.ipo.nl/nieuws/gezamenlijke-provincies-stellen-addendum-vast-bij-het-huidige-wolvenplan/>).

Daarnaast zijn er noodafasteringen beschikbaar die kunnen worden ingezet om landbouwhuisdieren tijdelijk te beschermen in een gebied waar zich op dat moment een zwervende of doortrekkende wolf bevindt. Indien een wolf schade veroorzaakt aan landbouwhuisdieren dan kan daar, conform de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland, een tegemoetkoming in de geleden schade worden aangevraagd.

Het effect van de komst van de wolf op biodiversiteit;

Het huidige onderzoek naar de invloed van de wolf op het ecosysteem is uitgevoerd in grootschalige natuurgebieden met weinig menselijke invloed. Er is op dit moment nog weinig bekend over het effect van de wolf op het dichtbevolkte Zuid-Hollandse (cultuur)landschap met de daarin levende flora en fauna. De komst van de wolf zal ongetwijfeld een effect hebben. We kunnen nu nog niet voorspellen wat dat effect is.

Het effect van de komst van de wolf op landbouwhuisdieren, hobbymatig gehouden dieren en huisdieren;

De komst van de wolf naar Zuid-Holland kan impact hebben op gehouden dieren, zowel bedrijfsmatig als in de hobbysfeer. De wolf kan op verschillende manieren effect hebben bij gehouden dieren. Het meest bekende effect is predatie waarbij wolven een dier aanvallen, verwonden of zelfs doden. Indirect kan de aanwezigheid van de wolf ook effect hebben bij gehouden dieren die reageren op de aanwezigheid van een wolf.. Schade op landbouwhuisdieren kan worden beperkt met preventieve middelen. Een preventief middel is bijvoorbeeld het afrasteren van het perceel of percelen waar de dieren lopen. Ook kan ervoor gekozen worden om de dieren gedurende de nacht op te hokken om predatie te voorkomen. Informatie over preventieve middelen is te vinden via de volgende link <https://www.bij12.nl/onderwerp/faunaschade/schade-voorkomen/wolven/>. Het plaatsen van rasters heeft echter een effect op -de beleving van- het open karakter van het landschap en (de verplaatsing en verspreiding van) andere in het wild levende dieren.

Het effect op de veiligheid van onze inwoners en bezoekers;

De wolven in Nederland lijken zich inmiddels aangepast te hebben aan een dichtbevolkt landschap waar de mens altijd in de buurt is. We zien in andere provincies dat sommige wolven de mensen regelmatig niet uit de weg gaan en soms zelfs actief benaderen. Dat kan zorgen voor (een gevoel van)

onveiligheid en heeft daarmee ook een effect op het gedrag van mensen. Het is niet uitgesloten dat dergelijke situaties ook in Zuid-Holland aan de orde komen.

Het effect op toegankelijkheid van onze natuur- en recreatiegebieden:

De effecten van de wolf op de toegankelijkheid voor mensen van natuur- en recreatiegebieden hangt onder andere af van het gebied en de locatie waar de wolf zich vestigt, het gedrag van de wolf en het gedrag van de mensen richting de wolf in het gebied.

De beschikbaarheid van ontheffingen en vergunningen in algemene zin om maatregelen te kunnen treffen, inclusief verjaging en doding van de wolf mogelijk te maken.

De wolf is wettelijk beschermd. Op dit moment – met de huidige beschermde status – is het afgeven van een vergunning om maatregelen te treffen tegen een zogenaamde probleemwolf complex en kan er niet snel geacteerd worden. Optreden tegen een beschermd dier vraagt een stevige, juridisch houdbare onderbouwing, ook omdat tegen een dergelijk besluit waarschijnlijk bezwaren worden ingediend door dierenrechtenorganisaties. Mede door de huidige beschermde status van de wolf zal een rechter een dergelijk besluit streng toetsen aan de Europese regelgeving. De ervaring van andere provincies leert dat., omdat namelijk eerst een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit moeten worden afgegeven namens Gedeputeerde Staten voor er maatregelen genomen kunnen worden. Een dergelijke vergunning zal zorgvuldig onderbouwd moeten worden alvorens deze verleend kan worden om de maatregelen conform de interventierichtlijn te kunnen uitvoeren. Onderbouwd zal moeten worden waarom het verjagen dan wel doden noodzakelijk is en waarom minder ingrijpende maatregelen niet afdoende zijn. Dit geldt ook voor een onderbouwing van de staat van instandhouding en op welk niveau (provinciaal, landelijk of internationaal) dit moet worden uitgewerkt. Ook bij de voorgenomen verlaging van de wettelijke beschermde status van de wolf door de Europese Unie zal nog steeds een onderbouwing voor het nemen van maatregelen vereist zijn.